

ӘЛ-ФАРАБИ АТЫНДАҒЫ ҚАЗАҚ ҰЛТТЫҚ УНИВЕРСИТЕТІ

География және табиғатты пайдалану факультеті

География, жерге орналастыру және кадастр кафедрасы

«БВ07304- КАДАСТР» білім беру бағдарламасы

ТРРІЗ 3303 «Аумақтық жоспарлау және жерді пайдалануды болжау» пәнінен

ҚОРЫТЫНДЫ ЕМТИХАН БАҒДАРЛАМАСЫ

Курс – 3

Семестр – 6

Кредит саны – 9

АЛМАТЫ 2025

6B07304- КАДАСТР» білім беру бағдарламасы бойынша ТРПИЗ 3303 «Аумақтық жоспарлау және жерді пайдалануды болжау» пәнінен қорытынды емтихан бағдарламасын әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университеті, География, жерге орналастыру және кадастр кафедрасының аға оқытушысы Н. Усипбаев дайындады.

Бағдарлама география және табиғатты пайдалану факультетінің география, жерге орналастыру және кадастр кафедрасының мәжілісінде қарастырылды.

Хаттама № __ «__» _____ 2025 ж.

Кафедра меңгерушісі _____ Токбергенова А.А.

ПӘН БОЙЫНША ҚОРЫТЫНДЫ ЕМТИХАН БАҒДАРЛАМАСЫ

Қорытынды емтиханның міндеті – студенттердің оқу барысын алған білімдерін курс барысында қарастырылған тақырыптарға сәйкес жүйелеу және бағалау.

Бағдарламада емтиханға дайындалуға арналған курстың барлық тақырыптары және әдебиеттерді оқуға арналған ұсынылған кітаптар мен ережелер бар.

Қорытынды емтиханға студенттің жауабы баллдық жүйемен бағаланады. ҚазҰУ академиялық саясатының негізінде (2024 ж.):

2.17.3. Ағымдық үлгерімді бақылау бағасы кем дегенде 60%-ы пән бойынша білімді қорытынды бағалаудың, бағалау және қорытынды емтихан кем дегенде 40% - ы пән бойынша қорытынды баға.

2.17.4. Пән бойынша қорытынды баға білім алушының бақылау кезеңінде де, қорытынды бақылауында да оң баға алған жағдайда ғана есептеледі.

Емтиханды тапсыру түрі - тестілеу. ИС Univer жүйесі арқылы онлайн іске асырылады. Тестілеуді бақылау - прокторинг арқылы жүзеге асады

Тестілеудің өтуін бақылау онлайн прокторинг технологиясы арқылы жүзеге асырылады.

Пән бойынша жалпы тест жинағы 200 сұрақтан тұрады, әрбір тест сұрағында 5-7 жауап нұсқасы, оның ішінде жауаптардың жалпы саны:

- 1 деңгейде бір дұрыс жауаппен 80 сұрақ.
- 2 деңгейде екі дұрыс жауабы бар 80 сұрақ,
- 3 деңгейде үш дұрыс жауабы бар 80 сұрақ,

Емтихан ұзақтығы: әр студентке 40 сұрақ және 90 минут уақыт беріледі.

Балл қою уақыты: баллдар тестілеу аяқталғаннан кейін бірден автоматты түрде қойылады.

Максималды баға 40 тест-сұраққа дұрыс жауап берген жағдайда 100 балл деп бағаланады. Әр дұрыс жауапқа 2,5 балл.

МАҢЫЗДЫ: тест емтихан кестесі бойынша өткізіледі. Білім алушылар мен оқытушылар емтихан кестесі туралы алдын ала хабардар болады.

Тестілеуден бұрын жұмыс орнын дайындау

Тестілеу сәтті өтуі үшін тестілеу басталғанға дейін келесі әрекеттерді орындау қажет:

- Бөлменің жақсы жарықтануын қамтамасыз ету
- Интернетке қосылудың қол жетімділігі мен жылдамдығын тексеру
- Камера мен микрофон жұмысын тексеру
- Жеке сәйкестендіру үшін құжаттарды дайындау
- Ең жоғары өнімділікке жету үшін компьютерді қайта қосыңыз
- Браузердегі барлық қажет емес артық парақтарды және бағдарламаларды өшіріңіз
- Құлаққаптар, кітаптар мен жазбаларды пайдаланбаңыз (егер олар емтихан ережелерінде болмаса)
- Мониторлардың қайталануын өшіру (егер бар болса).

ҚОРЫТЫНДЫ ЕМТИХАН БОЙЫНША ҚАРАСТЫРЫЛАТЫН ТАҚЫРЫПТАР

1. Аумақтық жоспарлау негіздері: жер ресурстарын басқарудағы түсінігі, міндеттері және рөлі.
2. Аумақтық жоспарлаудың тарихи дамуын зерттеу.
3. Ауданның табиғи-экономикалық сипаттамасын жүргізу.
4. Жер ресурстарын ұтымды пайдалану принциптері мен тәсілдері
5. Әлеуметтік аспектілерді ескере отырып, әртүрлі қажеттіліктер үшін жерлердің қолжетімділігін қамтамасыз ету
6. Табиғи және экономикалық өзгерістер жағдайында жерді пайдалануды болжау әдістері мен құралдары
7. Аумақтық жоспарлауда статистикалық және картографиялық әдістерді қолдану
8. Аумақтарды функционалдық аймақтарға бөлу және оларды табиғи және әлеуметтік жағдайларды ескере отырып жоспарлау
9. Халықтың ыңғайлылығы мен жайлылығын қамтамасыз ету үшін аймақтарға бөлуді ұйымдастыру
10. Әкімшілік білім берудің жер қорын заманауи пайдалануды және жаңа жерлерді игеруді талдау.
11. ҚР Жер ресурстарын ұтымды пайдалану.
12. Жерді экологиялық жоспарлау: табиғи факторларды есепке алу және қорғалатын табиғи аумақтарды құру
13. Аумақтарды тұрақты дамыту үшін экологиялық жоспарлауды іске асыру
14. "Экологиялық жоспарлау тұрақтылықтың негізі ретінде аумақтарды дамыту".
15. Аумақтық жоспарлаудың заманауи технологиялары: ГАЗ және Жерді қашықтықтан зондтаудың рөлі
16. Аумақтық жоспарлау процесіне цифрлық технологияларды енгізу
17. Ауданның материалдық және материалдық емес ресурстарының дамуын болжау.
18. Жер ресурстарын пайдалану жоспарларының әлеуметтік-экономикалық негіздемесі
19. Аумақтық жоспарлаудың өңірлердің әлеуметтік-экономикалық дамуына әсерін бағалау
20. Ауылшаруашылық аумақтарын жоспарлау ерекшеліктері: жерлерді ұйымдастыру және эрозияға қарсы іс-шаралар
21. Эрозияға қарсы іс-шараларды өткізу: террасалау, орман белдеулерін құру
22. Ауданның Адами ресурстармен қамтамасыз етілуін және тамақтану деңгейі мен құрылымын болжау.
23. Урбанизацияланған аумақтарды жоспарлау: аймақтарға бөлу, инфрақұрылым және экология
24. Экологиялық факторларды есепке алу және урбанизацияның жерді пайдалануға әсері
25. Эрозияға қарсы жоспарлау және оның жердің деградациясының алдын алудағы рөлі
26. Жерді деградациядан қорғаудың кешенді тәсілін қолдану
27. Әкімшілік ауданның дамуын болжау.
28. "Болжау және жоспарлау элементі ретінде Аумақты жоспарлау".
29. Климаттың өзгеруі кезіндегі аумақтық жоспарлау: бейімделу және тұрақты басқару
30. Су және жер ресурстарын тұрақты басқаруды ұйымдастыру
31. Табиғатты қорғау іс-шараларын аумақтық жоспарлауға интеграциялау
32. Аумақтық жоспарлау процесінде биоәртүрліліктің сақталуын қамтамасыз ету
33. Аудандағы табиғатты қорғау шараларын болжау.

34. Аумақтық жоспарлаудың құқықтық және нормативтік негіздері: ұлттық және халықаралық тәжірибе
35. Нормативтік актілердің көмегімен жерді пайдалануды реттеу
36. Жерді пайдалану жоспарларын мониторингтеу және түзету: әдістері мен технологиялары
37. Шарттардың өзгеруіне байланысты жоспарларды түзету рәсімдерін жүргізу
38. Аудан жерлерінің салааралық балансын және техникалық-экономикалық көрсеткіштерін болжау
39. Аумақтық жоспарлаудың болашағы: инновациялар, тұрақты даму және процестерді цифрландыру
40. Аумақтық жоспарлауды жақсарту үшін жасанды интеллект пен үлкен деректерді пайдалану.

ҰСЫНЫЛАТЫН ӘДЕБИЕТТЕР ТІЗІМІ

Негізгі:

- 1.Тараканов О.В. Т19Территориальное планирование как основа управления развитием территорий: учеб. пособие / О.В. Тараканов, Н.А. Ки- селева, М.С. Акимова; под общ. ред. д-ра техн. наук, проф. Ю.П. Скачкова. – Пенза: ПГУАС, 2014. – 124 с.
- 2.Берёзко, О. М. Б48 Ландшафтное обустройство территорий: тексты лекций для студентов специальности 1-75 02 01 «Садово-парковое строи- тельство» / О. М. Берёзко. – Минск : БГТУ, 2014. – 91 с.
3. Радчевский Н. М. Р15 Территориальное планирование и прогнозирование: учеб.-методическое пособие / Н. М. Радчевский, Е. В. Яроцкая, В. Д. Жуков. – Краснодар : КубГАУ, 2016. – 117 с.
4. Методические указания по изучению дисциплины «Планирование использования земельных ресурсов и недвижимости»: для студентов всех форм обучения направлений 21.03.02 «Землеустройство и кадастры»/ВГТУ; сост.: Н.И. Трухина, Г.Б. Вязов – Воронеж., 2023. - 48 с.
5. Груздев В. М. Территориальное планирование. Теоретические аспек- ты и методология пространственной организации территории [Текст]: учеб. пос. для вузов / В. М. Груздев; Нижегород. гос. архит.-строит. ун-т. – Н. Новгород : ННГАСУ, 2014. - 146 с. ISBN
6. Шалдунова Н.П., Денисова Н.С. Прогнозирование и планирование использования городских территорий [Текст] : учебно-методическое пособие по выполнению курсового и дипломного проекта для студентов, обучающихся по направлению 120 700.62 факультета землеустройства и кадастры, профиль «Кадастр недвижимости»/ Шалдунова Н.П., Денисова Н.С., ФГБОУ ВПО «Пермская государственная сельскохозяйственная академия».- Пермь, 2014.- 94с.

Қосымша:

7. Базавлук, В. А. Основы градостроительства и планировка населенных мест: жилой квартал : учебное пособие для академического бакалавриата / В. А. Базавлук, Е. В. Предко. — Москва : Издательство Юрайт, 2019. — 90 с. — (Университеты России). — ISBN 978-5-534-05160-5. — Текст : электронный // Образовательная платформа Юрайт [сайт]. — URL: <https://urait.ru/bcode/441334> (дата обращения: 28.08.2023).
8. Комаров, С. И. Прогнозирование и планирование использования земельных ресурсов и объектов недвижимости : учебник для бакалавриата и магистратуры / С. И. Комаров, А. А. Рассказова. — Москва : Издательство Юрайт, 2019. — 298 с. — (Бакалавр и магистр. Академический курс). — ISBN 978-5-534-06225-0. — Текст : электронный // Образовательная платформа Юрайт [сайт]. — URL: <https://urait.ru/bcode/441859> (дата обращения: 28.08.2023).

9. Перцик, Е. Н. Территориальное планирование : учебник для академического бакалавриата / Е. Н. Перцик. — 2-е изд., испр. и доп. — Москва : Издательство Юрайт, 2019. — 362 с. — (Авторский учебник). — ISBN 978-5-534-07565-6. — Текст : электронный // Образовательная платформа Юрайт [сайт]. — URL: <https://urait.ru/bcode/434172> (дата обращения: 28.08.2023).

10. Рой, О. М. Основы градостроительства и территориального планирования : учебник и практикум для вузов / О. М. Рой. — 2-е изд., испр. и доп. — Москва : Издательство Юрайт, 2019. — 249 с. — (Высшее образование). — ISBN 978-5-534-11611-3. — Текст : электронный // Образовательная платформа Юрайт [сайт]. — URL: <https://urait.ru/bcode/445751> (дата обращения: 28.08.2023).

Емтиханға дайындалу үшін қосымша оқу материалдары univer.kaznu.kz сайтындағы сіздің парақшаңызда УМКД (ПОӘК) бөлімінде **онлайн қолжетімді**.